

YORKSHIRETERRIERIEN ROTUKOHTAINEN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA

YORKSHIRE TERRIERI ry
JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA
JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA

1(28)

Yorkshireterrierin rotukohtainen jalostuksen tavoiteohjelma.

Hyväksytty Yorkshireterrieri ry:n hallituksen kokouksessa 24.8.2006, täydennykset hyväksytty hallituksessa 2.3.2007

Hyväksytty Yorkshireterrieri ry:n yhdistyskokouksessa 9.9.2006 ja täydennykset 17.3.2007 kevätkokouksessa.

Hyväksytty SKKY:n vuosikokouksessa _____.

SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt _____.

Sisällys:

1. Yhteenveto
2. Rodun tausta
3. Järjestöorganisaatio ja sen historia
4. Nykyinen käyttötarkoitus
5. Nykytilanne
 - 5.1. Populaation koko ja rakenne
 - 5.2. Kanta muissa maissa
 - 5.3. Luonne ja käyttöominaisuudet
 - 5.4. Terveys
 - 5.4.1. PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet
 - 5.4.2. Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet
 - 5.5. Ulkomuoto
 - 5.6. Rodun tilanne maailmalla
6. Jalostuksen tavoitteet ja strategiat
 - 6.1. Visio
 - 6.2. Rotujärjestön ja rotuyhdistyksen tavoitteet
 - 6.3. Rotujärjestön ja rotuyhdistyksen strategia
 - 6.4. Uhat ja mahdollisuudet
 - 6.5. Varautuminen ongelmiin
 - 6.6. Toimintasuunnitelma JTO:n toteuttamiseksi
7. Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta
8. Liitteet

1. YHTEENVETO

Yorkshireterrieri on varsin terve ja pitkäikäinen koirarotu. Rotumääritelmä on selkeä, pyrkimyksenä jalostaa pieni, terverakenteinen, itsetietoinen ja älykäs koira.

Rodussa esiintyvät terveysongelmat ovat pysyneet enemmän yksilöongelmina kuin koko rodun elinkelpoisuutta uhkaavina laajasti perimässä levinneinä sairauksina. Jalostuksessa tulee pyrkiä mahdollisimman terveisiin ja pitkäikäisiin koiriin. Yorkshireterrierin tärkein tehtävä on olla seurakoira ja kumppani ihmiselle.

Suomalaisten yorkshireterrierien yleisestä laadusta on erittäin vaikea tehdä johtopäätöksiä, koska näytelyissä käy alle 5% rekisteröidyistä pennuista. Tällainen määrä ei kuvaa rodun todellista tilaa.

Suomalainen yorkshireterrierien kasvatus on erittäin kapealla pohjalla kasvattajamäärillä mitaten. Kahden suurimman kasvattajan pentuosuus rekisteröidyistä pennuista oli vuonna 2005 67 % ja 2006 74%. Myös käytetyimmät urokset olivat näiden kasvattajien omistamia. Hyvän kysynnän vuoksi kasvattajat eivät ole riippuvaisia yhdistyksen pentuvälityksestä, ja näin ollen jalostuksen tavoiteohjelmallakin on vain rajallinen vaikutus koko rodun piirissä tapahtuvaan jalostustoimintaan.

Yhdistyksen kannalta suurin ongelma on, etteivät kasvattajat ole yhteydessä yhdistyksen jalostustoimikuntaan pentuetta suunnitellessaan. Vain aniharva syntyneistä pentueista on saanut jalostustoimikunnan suosituksen vaikka valtaosa syntyneistä pentueista täyttää vaadittavat ehdot. Tässä tilanteessa jalostuksen pitkäjännitteinen ohjaaminen ei ole mahdollista ja yhdistyksen tehtäväksi onkin jäänyt tulosten kirjaaminen ja tilanteen tarkkailu jälkikäteen. Tällä hetkellä yhdistys koee tärkeimmäksi tehtäväkseen luotettavien terveystietojen keräämisen sekä tiedotus- ja valistustyön.

2. RODUN TAUSTA

Yorkshireterrieri kehitettiin 1800-luvun lopulla Englannissa suunnitelmallisena jalostustyönä. Se syntyi englantilaisten ja skotlantilaisten terrierien risteytyksenä.

Rodun esi-isät

Ensimmäinen yorkshireterrierin oletetuista esi-isistä oli watersidenterrieri, joka oli pieni, pitkäkö ja väriltään joskus siniharmaa. Se oli kuningas Wilhelm IV aikaan (1765-1835) yleinen Yorkshiressä. Se oli rohkea rottien ja pikkuriistan metsästäjä. Watersidenterrierin geeneistä löytyivät silkkinen karva, pieni koko ja "blue and tan" -värikuvio.

Yorkshireterrierin kannalta kaikkein kiinnostavin skotlantilainen terrieri on varhainen skyenterrieri. Se oli hopeanharmaa tai kellertävänruskea ja painoi 4,5 kilosta noin 7 kiloon. Skyeneistä kehitettiin kaikkiaan kolme rotua: varsinainen skyenterrieri, jolla on pitkä, kova ja litteä karva sekä alusvilla, sekä silkkiturkkiset paisleyn- ja clydesdalenterrierit, jotka molemmat valitettavasti katosivat.

Edellä mainittujen koirien lisäksi yorkshireterrieri sai rakennusaineita Manchesterin alueen terriereistä, joiden joukossa oli myös skotlantilaisia terrierejä. Tämän alueen käyttöterrierejä kuvattiin

jo vuonna 1771 seuraavasti: pörrökarvaisia, "black and tan" -terrierejä, jotka ovat pieniä ja vääräsäärisiä, joskus myös valkoisia ja punaisia. Yorkshireterrierillä ei ole kuitenkaan yhteyttä nykyiseen manchesterinterrieriin muuten kuin tämän muinaisten esi-isien kautta.

Kaikki edellä mainitut koirat ilmeisesti kantoivat geeneissään "black and tan" -värikuviota. Niillä oli myös geeni, joka vaalensi ja vaihtoi mustan värin siniseksi. Joidenkin linjojen koirilla oli myös kyky puhdistaa ja vaihtaa musta väri aikuistumisen myötä kullanväriseksi taniksi. Osa kantoi geeniä, joka aikaansai kiiltävän, silkkisen karvan.

Määrätietoiset kasvattajat

Yorkshireterrierin nykymuotoon kehittämiseksi tarvittiin innostuneita kasvattajia, jotka nopeasti kehittyneen näyttelytoiminnan ansiosta rupesivat panemaan pääpainon tietyille halutuille rotuominaisuuksille. Näiden kasvattajien ponnistelujen ansiosta rotu vähitellen yhtenäistyi ja tuli tunnetuksi.

On sanottu, että yorkshireterrieri hautasi watersiden-, paisleyn-, ja clydesdalenterrierin geenit upean turkkinsa alle. Yorkshireterrierin ainutlaatuinen silkinen karvapeite on se ominaisuus, joka erottaa sen kaikista muista terriereistä ja tekee siitä juuri yorkshireterrierin.

Englannin Kennelklubi hyväksyi yorkshireterrierin vihdoinkin omaksi rodukseen vuonna 1886. Siitosrekisterissä se oli jo aiemmin.

Rodun merkittävimpana kantauroksena pidetään Huddersfield Ben -nimistä koiraa, joka eli 1865-71. Se oli itse melko voimakkaan linjasiitoksen tulos ja jätti jälkeläisissään tyyppin, joka periytyi edelleen ja vaikutti näin oleellisesti rodun kehittämiseen. Ben oli aikansa voitokkaimpia näyttelykoiria.

Rotumääritelmä

On epäselvää, milloin ensimmäinen virallinen rotumääritelmä julkaistiin. Eri lähteissä esiintyvät ainakin vuodet 1881, 1890 ja 1898. Kun oma rotumääritelmä lopulta saatiin julkaistuksi, kuului siihen kirjoitetun rotumääritelmän lisäksi pistetaulukko, jossa pelkän karvan ja värin painoarvo oli alussa 75%.

Kun rotumääritelmää tulkitaan, on otettava huomioon rodun alkuperä ja sen edesmenneet käyttötarkoitukset. Rotumääritelmän tärkeimpänä tehtävänä on toimia haluttujen ominaisuuksien vartijana.

Yorkshireterrierit Suomessa

Ensimmäiset yorkshireterrierit, uros Dervish ja narttu Dinah, tuotiin Suomeen Englannista vuonna 1930, mutta sittemmin niihin perustunut kanta hävisi. Kasvatustyö alkoi uudelleen 1960-luvun alussa, ja nykyisin rotu on jo saavuttanut vakiintuneen aseman. Viime vuosina rodun rekisteröinnit ovat olleet sadan molemmin puolin. Vuosien saatossa koiria on tuotu pääasiassa rodun kotimaasta sekä Ruotsista

YORKSHIRE TERRIERI ry **JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA**

4(28)

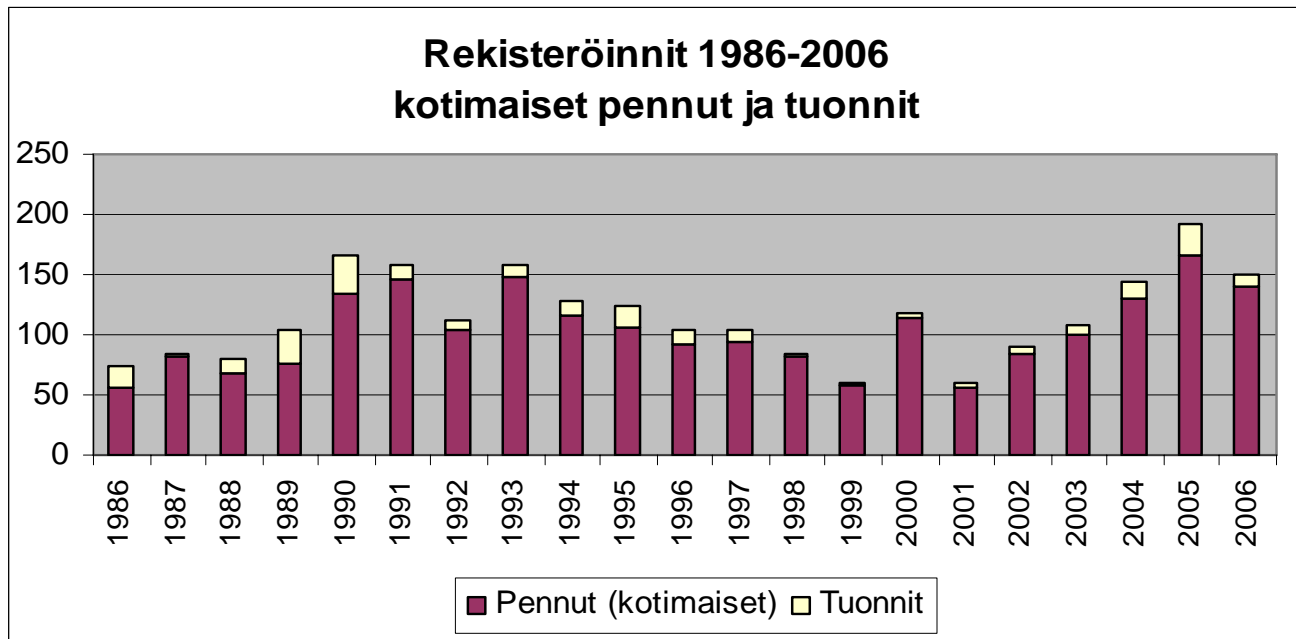
ja Ranskasta. Aivan viime vuosina koiria on tuotu erityisen runsaasti Itä-Euroopasta, mm. Venäjältä, Puolasta ja Unkarista.

On kuitenkin todettava, että huolimatta yorkshireterrierin valtavasta suosiosta maailmalla, niin Euroopassa, Amerikassa kuin Aasiassakin, tämä kaunis ja ainutlaatuinen rotu ei ole vielä toistaiseksi varauksettomasti valloittanut suuren yleisön sydämiä täällä meillä.

Suomessa yorkshireterrierit kuuluvat nykyään FCI:n luokituksen mukaisesti 3-ryhmään eli terriereihin. Rodun kotimaassa Englannissa ja mm. Yhdysvalloissa ne kuuluvat edelleen kääpiökoiriin.

Rekisteröinnit 1986-2005 kotimaiset pentueet ja tuonnit

Vuosi	Pennut (kotimaiset)	Tuonnit	Rekisteröinnit yht.	Tuonnin osuus
1986	57	18	75	24,00 %
1987	82	2	84	2,38 %
1988	69	12	81	14,81 %
1989	76	29	105	27,62 %
1990	135	32	167	19,16 %
1991	147	12	159	7,55 %
1992	105	7	112	6,25 %
1993	149	10	159	6,29 %
1994	116	13	129	10,08 %
1995	107	17	124	13,71 %
1996	93	11	104	10,58 %
1997	95	9	104	8,65 %
1998	83	1	84	1,19 %
1999	59	2	61	3,28 %
2000	114	4	118	3,39 %
2001	57	4	61	6,56 %
2002	85	6	91	6,59 %
2003	101	7	108	6,48 %
2004	131	14	145	9,66 %
2005	166	27	193	13,99 %
2006	140	10	150	6,67 %
YHT.	2027	237	2264	10,47 %

(Lähteet: Gordon, Bennett: The Complete Yorkshire Terrier
Leena Kaplaksen rodun historiaa käsittelevät artikkelit Yorkshirerrieri-lehdessä
Yorkshirerrieri r.y:n arkisto
Koiranet jalostustietokanta

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

14.4.1976 perustettiin Yorkshirerrieri-alajaosto silloisen Seura- ja Kääpiökoirayhdistyksen alaisuuteen. Alajaoston ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Marjatta Heinonen. Yhdistys julkaisi alkuvuosinaan näyttelyarvosteluja ja palstaa Seurakoirat-lehdessä.

Yorkshirerrieri-lehteä alettiin julkaista säännöllisesti 1980-luvun puolivälissä, 2-3 numeroa vuodessa.

Yorkshirerrieri-yhdistys (silloinen Suomen Kääpiökoirayhdistyksen alajaosto) rekisteröityi 19.6.1991. Sen viralliseksi nimeksi tuli Yorkshirerrieri r.y. Yhdistyksen puheenjohtajana toimi tuolloin Leena Kaplas. Rekisteröidytyään Yorkshirerrieri r.y. liittyi Suomen Kennelliiton ja Helsingin Seudun Kennelpiirin jäseneksi. Se on Suomen Kääpiökoirayhdistyksen jäsenyhdistys. Yhdistyksen toiminta oli 90-luvulla varsin vireää. Erilaiset kerhotapahtumat, näyttelyharjoitukset ja club show't vakiinnuttivat asemansa. Yorkshirerrieri-lehteä alettiin julkaista 4 numeroa vuodessa. 2000-luvulla Yorkshirerrieri r.y. on jatkanut aktiivista toimintaansa rodun hyväksi. Vuonna 2006 yhdistys vietti toimintansa 30-vuotisjuhlavuotta.

Yhdistys avasi omat Internet-kotisivunsa syksyllä 2001 osoitteessa www.yorkshireterrieri.fi.

4. NYKYINEN KÄYTTÖTARKOITUS

Yorkshireterrieri kuuluu FCI:n roturyhmään nro 3. Rodun käyttötarkoitus on olla seurakoira.

5. NYKYTILANNE

5.1 Populaation koko ja rakenne

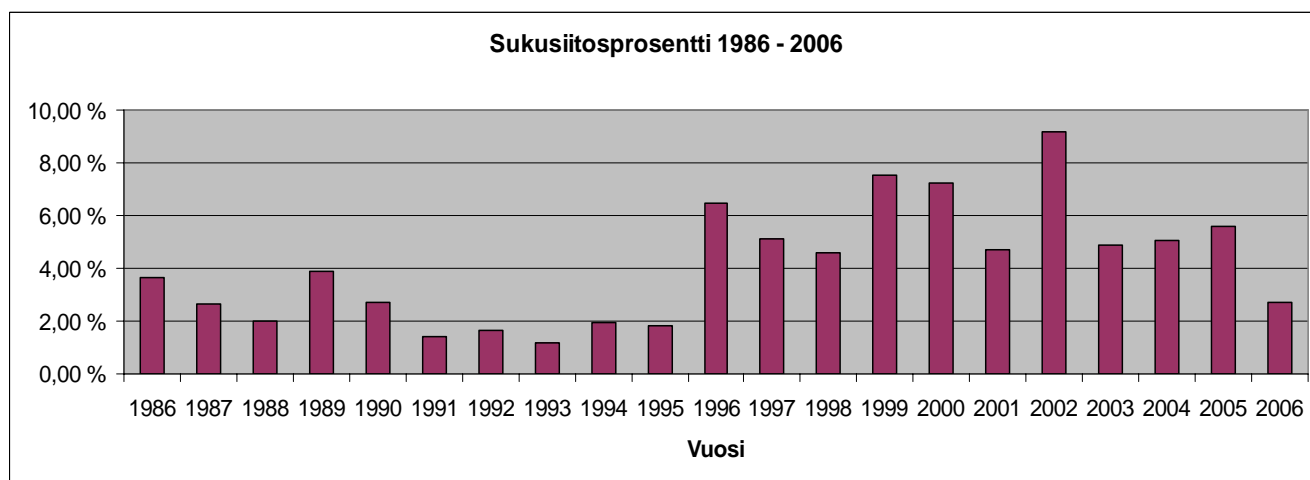
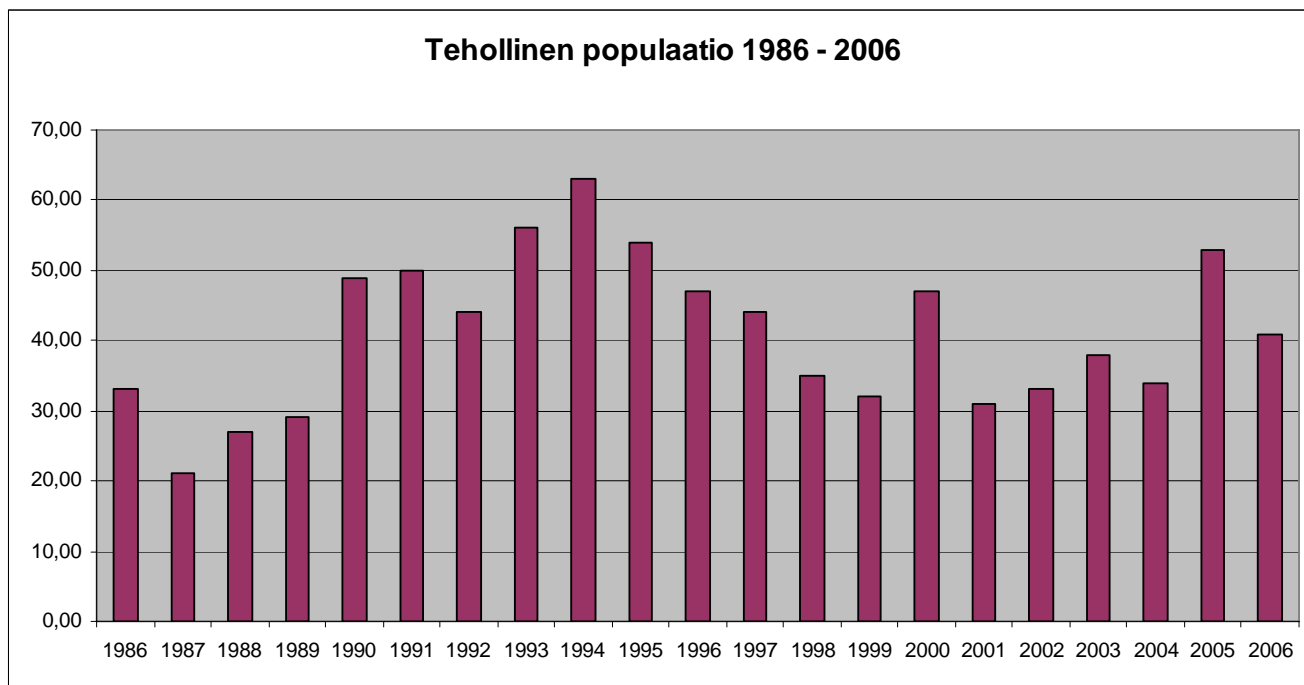
Populaation koolla ja rakenteella tarkoitetaan suomalaisten yorkshireterrierien määrää, keskinäisiä sukulaisuussuhteita sekä sitä, onko jokin suku käytettynä rodun kannassa enemmän kuin toinen. Rekisteröintien yhteenveto on edellä kohdassa 2.

Populaation tehollinen koko on tässä laskettu kaavalla $4 \cdot N_m \cdot N_f / (N_m + N_f)$ jossa N_m on siitokseen käytettyjen narttujen ja N_f urosten lukumäärä.

Seuraavissa tilastotiedoissa kuvataan rodun tilannetta tilastointiajalla 1986-2006.

Tehollinen populaatio ja sukusiitosprosentti 1986-2006:

Vuosi	Tehollinen populaatio	Sukusiitosprosentti
1986	33	3,64 %
1987	21	2,62 %
1988	27	2,00 %
1989	29	3,91 %
1990	49	2,71 %
1991	50	1,40 %
1992	44	1,67 %
1993	56	1,18 %
1994	63	1,94 %
1995	54	1,81 %
1996	47	6,45 %
1997	44	5,13 %
1998	35	4,60 %
1999	32	7,55 %
2000	47	7,23 %
2001	31	4,71 %
2002	33	9,15 %
2003	38	4,87 %
2004	34	5,06 %
2005	53	5,61 %
2006	41	2,73 %

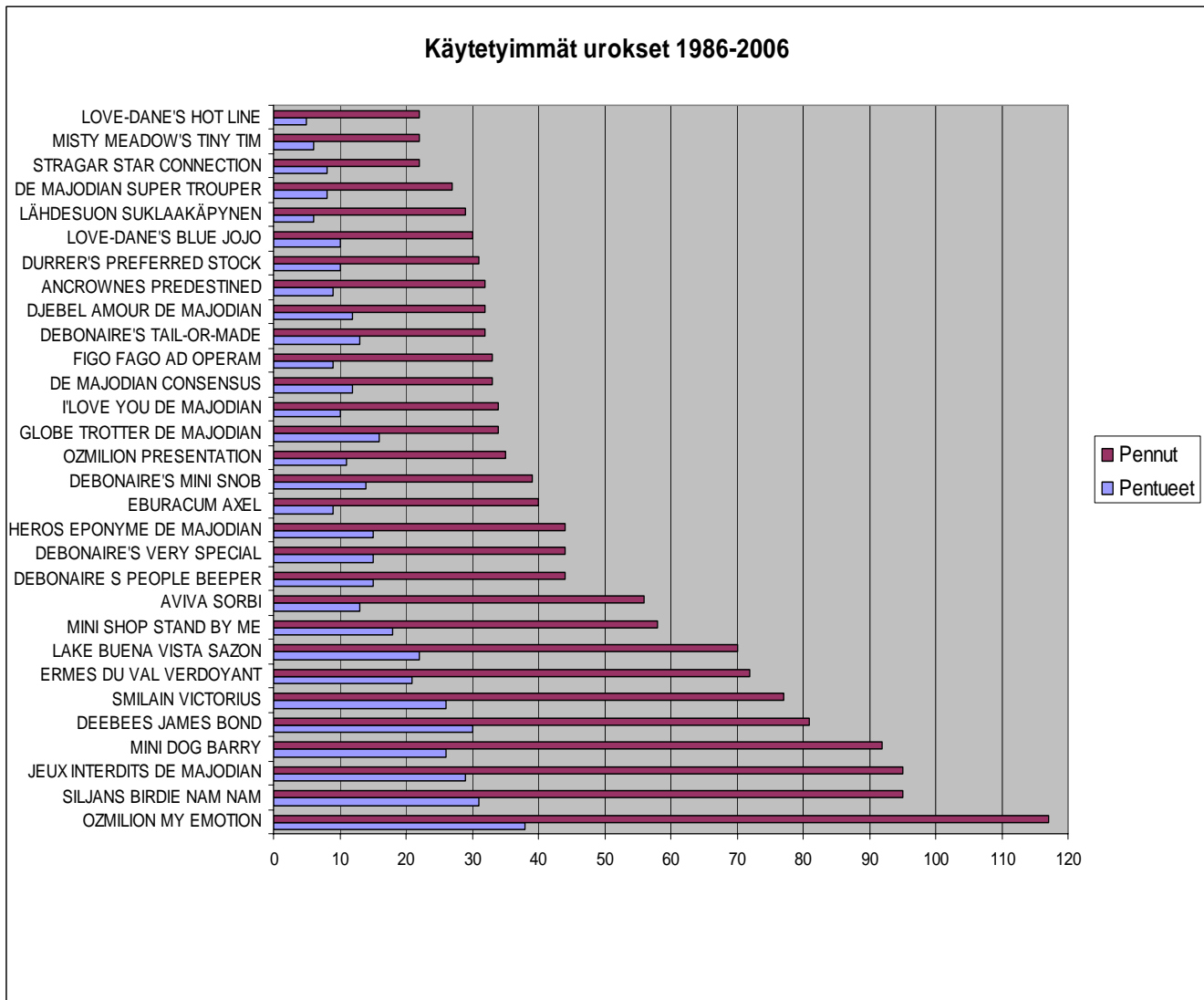
YORKSHIRENTERRIERI ry
JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA

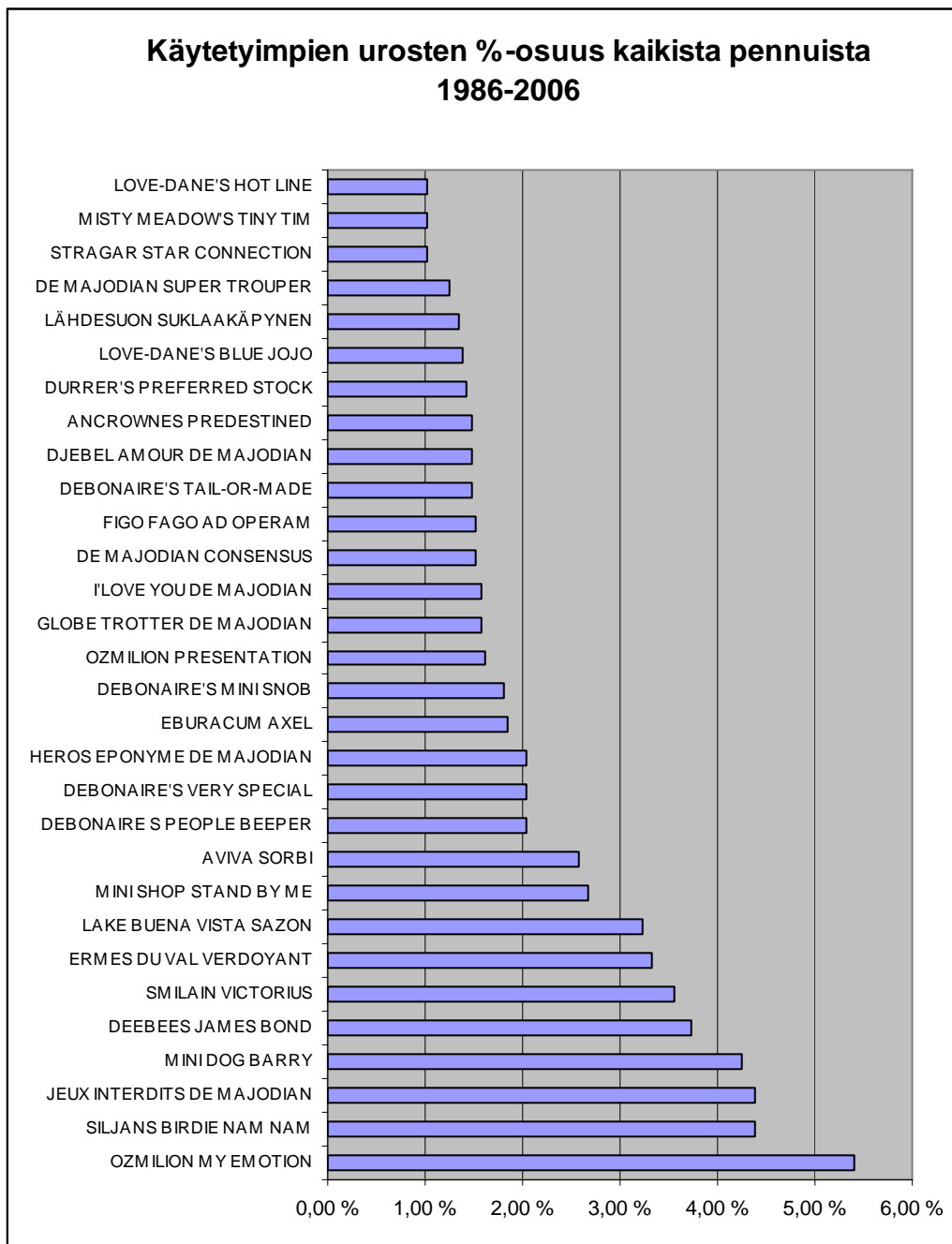
8(28)

Käytetyimmät urokset ja niiden osuus pennuista koko tilastointiajalta (1986-2006) laskettuna. Tilastosta käy selkeästi esille yksilöiden matadorikäyttö jalostuksessa.

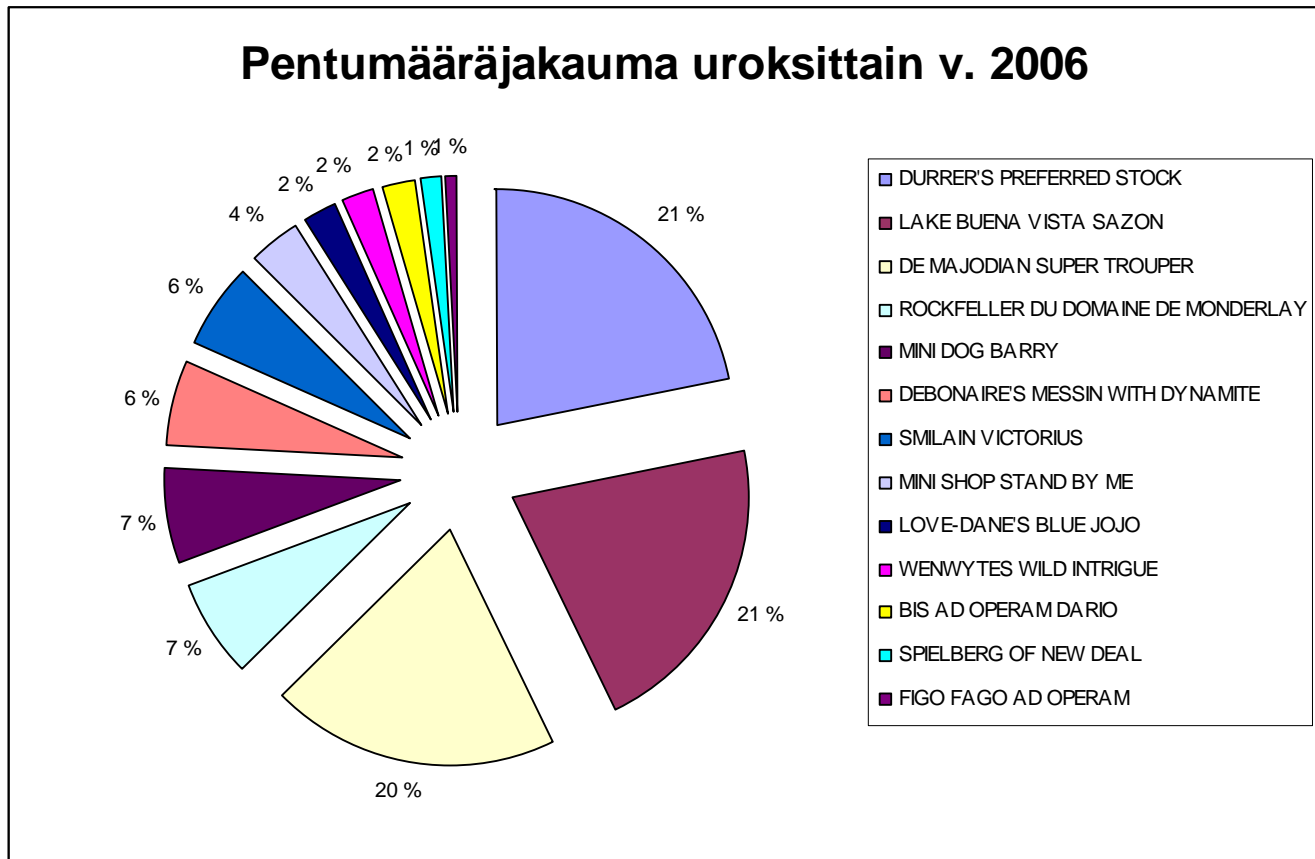
Käytetyimmät urokset 1986 -2006	Pentueet	Pennut	%-osuus tilastointiajalta
<u>OZMILION MY EMOTION</u>	38	117	5,40 %
<u>SILJANS BIRDIE NAM NAM</u>	31	95	4,38 %
<u>JEUX INTERDITS DE MAJODIAN</u>	29	95	4,38 %
<u>MINI DOG BARRY</u>	26	92	4,25 %
<u>DEEBEES JAMES BOND</u>	30	81	3,74 %
<u>SMILAIN VICTORIUS</u>	26	77	3,55 %
<u>ERMES DU VAL VERDOYANT</u>	21	72	3,32 %
<u>LAKE BUENA VISTA SAZON</u>	22	70	3,23 %
<u>MINI SHOP STAND BY ME</u>	18	58	2,68 %
<u>AVIVA SORBI</u>	13	56	2,58 %
<u>DEBONAIRE S PEOPLE BEEPER</u>	15	44	2,03 %
<u>DEBONAIRE'S VERY SPECIAL</u>	15	44	2,03 %
<u>HEROS EPONYME DE MAJODIAN</u>	15	44	2,03 %
<u>EBURACUM AXEL</u>	9	40	1,85 %
<u>DEBONAIRE'S MINI SNOB</u>	14	39	1,80 %
<u>OZMILION PRESENTATION</u>	11	35	1,62 %
<u>GLOBE TROTTER DE MAJODIAN</u>	16	34	1,57 %
<u>I'LOVE YOU DE MAJODIAN</u>	10	34	1,57 %
<u>DE MAJODIAN CONSENSUS</u>	12	33	1,52 %
<u>FIGO FAGO AD OPERAM</u>	9	33	1,52 %
<u>DEBONAIRE'S TAIL-OR-MADE</u>	13	32	1,48 %
<u>DJEBEL AMOUR DE MAJODIAN</u>	12	32	1,48 %
<u>ANCROWNES PREDESTINED</u>	9	32	1,48 %
<u>DURRER'S PREFERRED STOCK</u>	10	31	1,43 %
<u>LOVE-DANE'S BLUE JOJO</u>	10	30	1,38 %
<u>LÄHDESUON SUKLAAKÄPYNEN</u>	6	29	1,34 %
<u>DE MAJODIAN SUPER TROUPER</u>	8	27	1,25 %
<u>STRAGAR STAR CONNECTION</u>	8	22	1,02 %
<u>MISTY MEADOW'S TINY TIM</u>	6	22	1,02 %
<u>LOVE-DANE'S HOT LINE</u>	5	22	1,02 %
<u>DEEBEES GOLDIES TOY BOY</u>	6	21	0,97 %
<u>PHALBRIENZ FABULOUS COOKIE</u>	7	20	0,92 %
<u>HENRIKVILLE GUNPOWDER</u>	6	18	0,83 %
<u>DE MAJODIAN MR PRESIDENT</u>	4	17	0,78 %
<u>LÄHDESUON PIKKU-PIETARI</u>	4	16	0,74 %
<u>JAMILANY'S WISE-CRACKER</u>	8	15	0,69 %
<u>PORTE-BONHEUR ENCHANTEUR</u>	5	15	0,69 %
<u>OZMILION ATTRACTION</u>	4	14	0,65 %
<u>KIWI-KOWA ELVIS</u>	4	13	0,60 %
<u>WEYCOMBE HUMPHREY</u>	6	12	0,55 %

JARDIN SECRET DE MAJODIAN	4	12	0,55 %
MORPHEUS MUSASHI	4	12	0,55 %
TOMLIZAN DETERMINATION	4	12	0,55 %

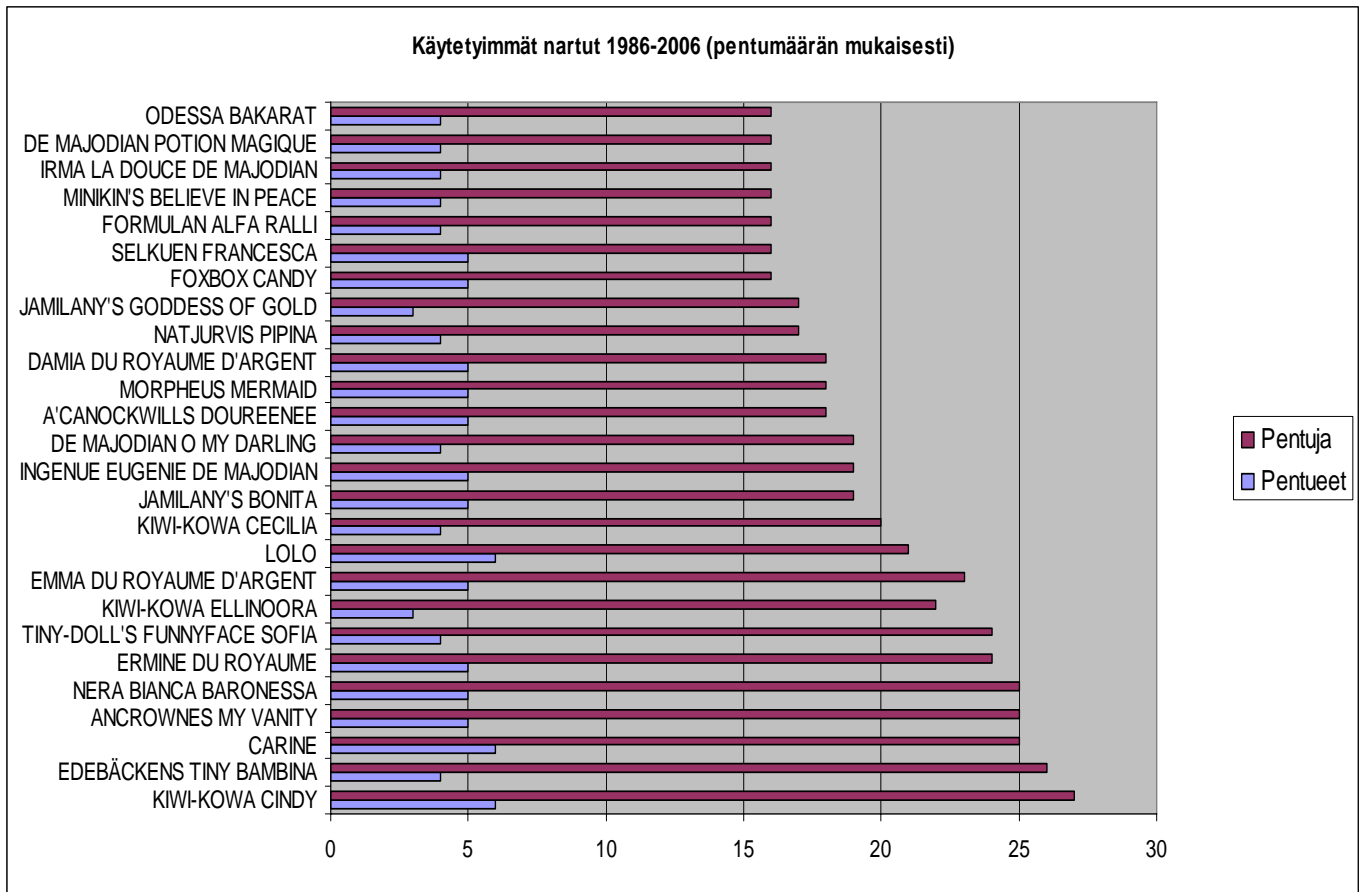
Urosten jalostuskäyttö v.2006 pentumäärän mukaisesti

Vuonna 2005 kahden uroksen, Smilain Victorius ja Lake Buena Vista Sazon, jälkeläisten osuus oli 62% koko vuoden 2005 pennuista. 2006 kahden käytetyimmän uroksen, Durrer's Preferred Stock ja Lake Buena Vista Sazon, jälkeläisten osuus oli 42%.

Eniten jalostukseen käytetyt nartut tilastointiajalta (1986-2006) ja %-osuus koko pentumäärästä. 10 nartulla jälkeläismäärä edustaa yli 1% koko 20-vuoden pentumäärästä.

Käytetyimmät nartut 1986 -2006	Pentueet	Pentuja	%-osuus tilastointiajalta
KIWI-KOWA CINDY	6	27	1,25 %
EDEBÄCKENS TINY BAMBINA	4	26	1,20 %
CARINE	6	25	1,15 %
ANCROWNES MY VANITY	5	25	1,15 %
NERA BIANCA BARONESSA	5	25	1,15 %
ERMINE DU ROYAUME D'ARGENT	5	24	1,11 %
TINY-DOLL'S FUNNYFACE SOFIA	4	24	1,11 %
KIWI-KOWA ELLINOORA	3	22	1,02 %
EMMA DU ROYAUME D'ARGENT	5	23	1,06 %
LOLO	6	21	0,97 %
KIWI-KOWA CECILIA	4	20	0,92 %
JAMILANY'S BONITA	5	19	0,88 %
INGENUE EUGENIE DE MAJODIAN	5	19	0,88 %
DE MAJODIAN O MY DARLING	4	19	0,88 %
A'CANOCKWILLS DOUREENEE	5	18	0,83 %
MORPHEUS MERMAID	5	18	0,83 %
DAMIA DU ROYAUME D'ARGENT	5	18	0,83 %
NATJURVIS PIPINA	4	17	0,78 %
JAMILANY'S GODDESS OF GOLD	3	17	0,78 %
FOXBOX CANDY	5	16	0,74 %
SELKUEN FRANCESCA	5	16	0,74 %
FORMULAN ALFA RALLI	4	16	0,74 %
MINIKIN'S BELIEVE IN PEACE	4	16	0,74 %
IRMA LA DOUCE DE MAJODIAN	4	16	0,74 %
DE MAJODIAN POTION MAGIQUE	4	16	0,74 %
ODESSA BAKARAT	4	16	0,74 %

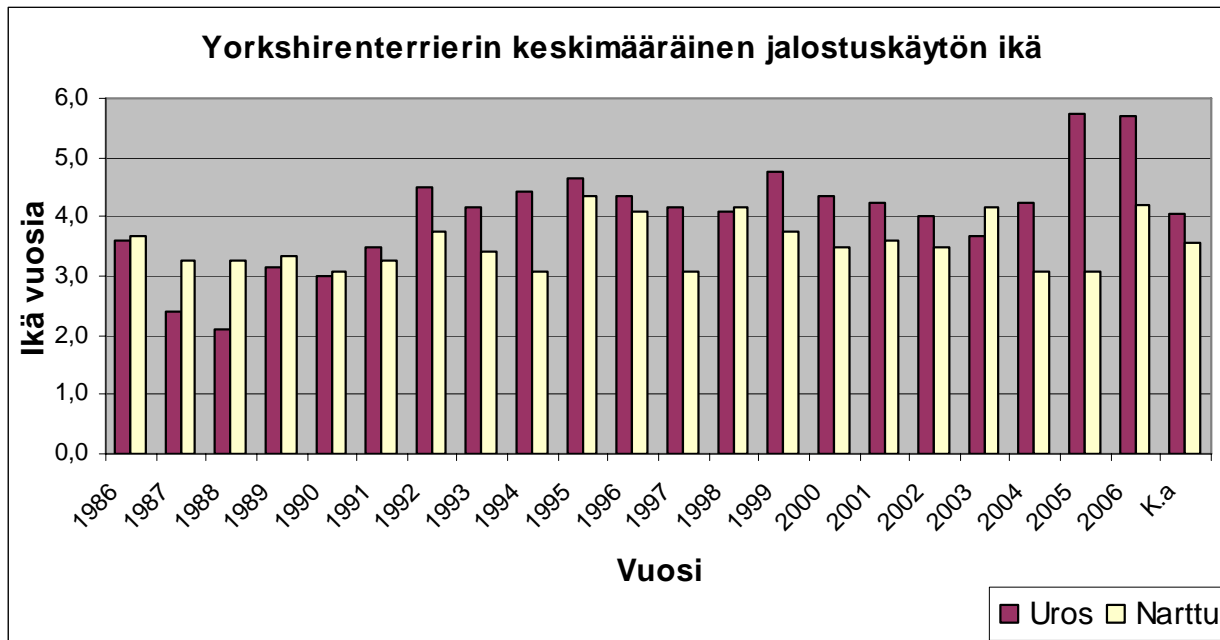
Keskimääräinen jalostuskäytön keski-ikä:

Vuosi	Uros	Narttu
1986	3,6	3,7
1987	2,4	3,3
1988	2,1	3,3
1989	3,2	3,3
1990	3,0	3,1
1991	3,5	3,3
1992	4,5	3,8
1993	4,2	3,4

1994	4,4	3,1
1995	4,7	4,3
1996	4,3	4,1
1997	4,2	3,1
1998	4,1	4,2
1999	4,8	3,8
2000	4,3	3,5
2001	4,3	3,6
2002	4,0	3,5

2003	3,7	4,2
2004	4,3	3,1
2005	5,8	3,1

2006	5,7	4,2
K.a	4,0	3,6

Yhteenveto:

Tietyn yksilön liikakäytöksi voidaan laskea yli 5 % osuudet kolmena edellisenä vuonna syntyneistä pennuista.

Edellä esitettyjen tilastotietojen perusteella urosten kohdalla esiintyy huomattavaa liikakäyttöä. Koko tilastointiajalta (1986-2006) laskettunakin löytyy yli 5% osuus. Vuonna 2005 2 käytetyintä urosta edustaa 62% osuutta pennuista ja vuonna 2006 3 käytetyintä urosta edustaa 63% osuutta pennuista. Tämä on selkeästi liikaa. Jalostustoimikunnan tulee seurata tarkasti tilanteen kehitystä, ja pyrkiä vaikuttamaan urosten liikakäyttöön.

Jalostuskäytön keski-ikä on pysynyt kohtuullisena. Joinakin vuosina narttujen keski-ikä on ollut korkeahko.

5.2 KANTA MUISSA MAISSA

Tänä päivänä yorkshirenterrieri on yksi maailman suosituimmista koiraroduista.

-Englannin kennelklubi: 2004 12. suosituin rotu, 3877 rekisteröintiä; 2005 15. suosituin rotu, 3628 rekisteröintiä, 2006 15.suosituin rotu 4042 rekisteröintiä

- USA:n kennelklubi AKC: 2004 5. suosituin rotu, 43527 rekisteröintiä; 2005 3. suosituin rotu, 47238 rekisteröintiä, 2006 2.suosituin rotu, 48346 rekisteröintiä

- Ranskan kennelklubi SCC: 2004 - 4849 rekisteröintiä; 2005 5214 rekisteröintiä.

Rodun suosiosta johtuen geenipohja on maailmanlaajuisesti ottaen hyvä, jalostusmateriaalia voidaan tuoda useista maista.

Rotumääritelmä kuvaa yorkshireterrierin luonnetta sanoilla ”valpas”, ”älykäs”, ”vilkas” ja ”tasapainoinen” kääpiöterrieri.

Yorkshireterrieri on iso koira pienessä koossa. Se on luonteeltaan erittäin vilkas, terhakka, suorastaan uhkarohkea. Yorkshireterrieri ei osoita pelkuruutta. Se katsoo olevansa tasavertainen muiden koirien kanssa koostaan huolimatta. Yorkshireterrieri vaatii normaalin tapakasvatuksen.

Yorkshireterrierin luonne on tärkeä osa rodun yleisvaikutelmaa ja sitä tulisi vaalia siten, että terrierimäisyys säilyy. Perinnöllisesti arat tai aggressiiviset yksilöt tulisi ehdottomasti poistaa jalostuksesta. Pennunostajia tulisi opastaa riittävän hyvin koiran oikeasta kasvatuksesta. Käyttötarkoitukseltaan yorkshireterrieri on seurakoira.

5.4 TERVEYS

5.4.1 PEVISA-OHJELMAAN SISÄLLYTETYT SAIRAUDET

Yorkshireterrieri ei kuulu PEVISA-ohjelmaan.

5.4.2 MUUT SUOMESSA TODETUT MERKITTÄVÄT SAIRAUDET

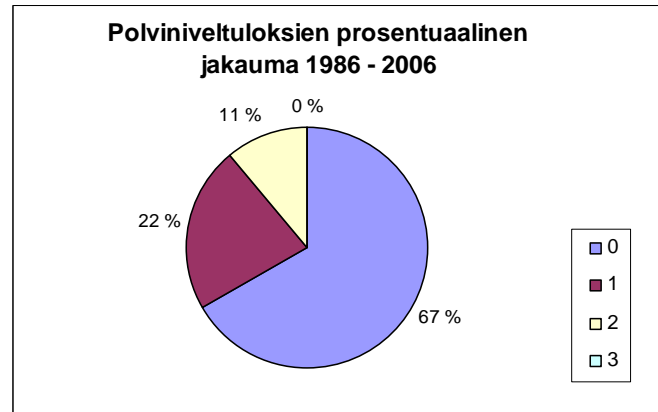
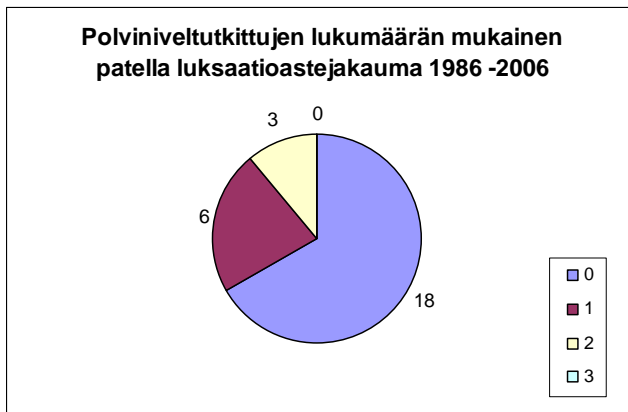
Yorkshireterriereillä ei ole todettu merkittäviä yleisiä sairauksia Suomessa.

Polvitutkimuksia on tehty populaatioon nähden vähän. Tutkittuja yksilöitä on 1986 - 2006 väliseltä ajalta on vain 27.

Yorkshireterrieriereiden polviniveltilasto:

Vuosi	Tutkittu	0	1	2	3
1986	0,00 %				
1987	1,10 %	0,00 %	100,00 %	0,00 %	0,00 %
1988	2,00 %	50,00 %	50,00 %	0,00 %	0,00 %
1989	1,60 %	100,00%	0,00 %	0,00 %	0,00 %
1990	4,10 %	50,00 %	50,00 %	0,00 %	0,00 %
1991	2,00 %	33,30 %	0,00 %	66,70 %	0,00 %
1992	3,50 %	100,00%	0,00 %	0,00 %	0,00 %
1993	1,20 %	100,00%	0,00 %	0,00 %	0,00 %
1994	0,00 %				
1995	1,60 %	50,00 %	50,00 %	0,00 %	0,00 %
1996	1,00 %	100,00%	0,00 %	0,00 %	0,00 %
1997	0,00 %				
1998	2,30 %	100,00%	0,00 %	0,00 %	0,00 %
1999	0,00 %				
2000	0,90 %	0,00 %	0,00 %	100,00%	0,00 %
2001	0,00 %				
2002	1,00 %	100,00	0,00 %	0,00 %	0,00 %
2003	0,00 %				
2004	0,00 %				

2005	0,00 %				
2006	0,00 %				
Yhteensä	1,20 %	66,70%	22,20 %	11,10%	0,00 %

Jonkin verran rodussa tiedetään esiintyvän patella luksaation lisäksi Legg-Perthestä. Tilastotietojen epävarmuustekijöiden vuoksi ei voida tehdä pitkälle meneviä johtopäätöksiä. Hammaskiven muodostuminen on yorkshirenterriereillä tyypillinen vaiva ja hammaspuutoksia esiintyy jonkin verran. lisäksi tavataan kivesvikaa ja napatyrää.

Yhdistys on vuonna 1996 tehnyt jäsenistölle kyselytutkimuksen rodun terveystilanteesta.. Vastausprosentti oli n.20. Vastaukset koskivat 81 yorkkia, joista 29 urosta ja 52 narttua. Vastauksissa hammaskiveä esiintyi n.80% koirista. Keskimääräinen ilmenemisen alkamisikä n. 2,5 vuotta, joillakin jo 7kk iässä. Hammaspuutoksia ja purentavirheitä myös esiintyi. Raajojen ja selkärankavikojen osalta todettiin patella luksaatio- ja Legg-Perthes -tapauksia. Raskauksien ja synnytysten osalta tutkimuksessa ei ilmennyt mitään poikkeuksellisen hyvää tai huonoa. Kivesvikoja esiintyy, mutta vastauksista päätellen kohtuullisesti. Kyselyyn vastanneiden yorkkien kuolemantapaukset olivat 55% 13-14 vuoden iässä ja 30% 5vuoden iässä johonkin sairauteen. Loput 15% ilmoittivat kuolinsyyksi onnettomuuden.

Yleisesti ottaen yorkshirenterriereistä ei ole tällä hetkellä sellaista terveystietoa, minkä perusteella voitaisiin rodun nykyisestä terveydentilasta tehdä luotettavia tilastollisia arvioita.

Sairauksien osalta yhdistys aikoo kartoittaa tilannetta tarkemmin, jotta saataisiin selville sairauksien yleisyys populaatiossa ja voitaisiin suunnitella mahdolliset vastustustoimenpiteet.

5.5. ULKOMUOTO

YORKSHIRENTERRIERI ry

JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA

17(28)

Jalostuksen perustana on yorkshirenterrierin rotumääritelmä, jotka FCI on hyväksynyt 28.11.2003 ja SKL-FKK:n hallitus hyväksynyt 23.1.2005.

Tällä hetkellä Suomessa oleva kanta on hyvin kirjavaa. Meillä on erittäin korkeatasoisia koiria, jotka menestyvät hyvin koiranäyttelyissä. Meillä on myös valitettavan paljon hyvin heikkotasoisia koiria, joita käytetään jalostukseen. Rodun tämänhetkinen suosio asettaakin yhdistyksen lähes mahdottoman tehtävän eteen.

Yleisimpiä ongelmia ulkomuodossa on:

Koko ja mittasuhteet: kun rotumääritelmä sallii painoksi enintään 3,1 kg, tulisi koon pysyä tässä rajassa. Nyt vaikuttaa siltä, että yorkshirenterrierin koko on suurentumaan päin.

Turkki: Turkin väärä väri ja karvanlaatu. Esiintyy karkeaa tai sitten villavaa tai pumpulista karvaa. Rotumääritelmän mukainen tumman teräksensininen mantteliturkki on hyvin harvinainen. Samoin rotumääritelmän mukaista kultaista tan-väriä, jossa selkeät ”shadingit”, näkee valitettavan harvoin.

Rakenteensa puolesta yorkshirenterrieri on varsin normaalirakenteinen koira, mutta yorkshirenterrieri ilman rodulle tyypillistä turkkia (laatu ja väri) ei ole yorkshirenterrieri. Ilman rotumääritelmän mukaista turkkia ja kokoa yorkshirenterrieri on vain pieni koira.

10 viimeisen vuoden aikana 37 kasvattajalla on ollut yorkshirenterrieripentuja. Em.kasvattajien alhainen valiomäärä ei kerro rodun tasosta, vaan paremminkin siitä että yorkshirenterrierejä ei käy näyttelyissä. Tämä johtuu pääasiassa vaativasta turkin hoidosta.

Oheisessa taulukossa valio-% kasvattajittain. Ilman kennelnameä olevia pentueita ei voida tällaisessa tarkastelussa huomioida.

Kasvattajat, pentueet, pentumäärät ja valiot 1996-2006					
Kennel	Pentueet	Pennut	Viim. pentue	MVA	Valio-%
DE MAJODIAN	145	425	2006	25	5,88 %
FINNPUG	53	137	1997		0,00 %
MAGIC MINIDOG	34	97	2006	2	2,06 %
JAMILANY'S	33	119	2003	7	5,88 %
MISTY CLAN	25	83	2004	4	4,82 %
DANE YORK	20	45	1997	4	8,89 %
LOVE-DANE'S	18	65	2006	5	7,69 %
LÄHDESUON	15	57	2001	5	8,77 %
MORPHEUS	13	41	2005	8	19,51 %
NATJURVIS	12	35	2006	1	2,86 %
PAW'S MYSTERY	11	40	2006		0,00 %
KIWI-KOWA	10	35	2005		0,00 %
MARJOREN	10	27	1997		0,00 %
LONELY TUNE'S	8	21	2005		0,00 %
A'CANOCKWILLS	5	18	1998		0,00 %
CANCAN AMOUR	5	20	1997		0,00 %
FATA-FIORE	5	15	1999	1	6,67 %
FORMULAN	5	19	1997		0,00 %

MUSTIMARJON	5	32	2006		0,00 %
NIPSUN-NAPSUN	5	16	2006		0,00 %
PILPOLA	5	11	1999		0,00 %
PATTERIKALLION	4	15	2004	1	6,67 %
RAMMYLAN	4	13	1997		0,00 %
ANMATASIN	2	6	2005		0,00 %
JOSHIDAS	2	8	1998		0,00 %
QUUTAR'IN	2	3	2000		0,00 %
TAVOUT'S	2	5	2006	2	40,00 %
TULAND'S PEARL	2	7	2006		0,00 %
GLEIZZ	1	2	2006		0,00 %
LUCKY MAKERS	1	4	1997	1	25,00 %
MERIHELMEN	1	5	2006		0,00 %
MINIBLITZERS	1	1	1999		0,00 %
MINTTUTYTÖN	1	2	2001		0,00 %
ONNEN SAMURAI	1	3	2006		0,00 %
SIRIGITTAN	1	6	2006		0,00 %
TUUHELIN	1	5	2003		0,00 %
TÄHTIRATA	1	1	2004		0,00 %

5.6 RODUN TILANNE MAAILMALLA

Erikoisuuden tavoittelu ja kova kysyntä on johtanut monissa maissa koirien terveyden kustannuksella tapahtuneeseen liian pienten yksilöiden tuottamiseen (ns. ”teacup yorkie” –ilmiöön) ja pentutehtailuun. Koska rotu on erittäin suosittu nimenomaan lemmikkinä, myydään useissa maissa myös rekisteröimättömiä pentuja.

Rodun kansainvälisissä julkaisuissa on jonkin verran käyty keskustelua koirien liikkeiden ja erityisesti etuliikkeiden huonomisesta ja yhä yleistyvistä hammaspuutoksista. Yleisesti tunnustettua on myös rotumääritelmän mukaisten värien (kulta ja tumma teräs) säilyttämisen vaikeus jalostustyössä. Sairauksista eniten on viime vuosina puhututtanut ns. maksashuntti (portosystemic shunts), jota näyttäisi esiintyvän yorkshirenterriereillä keskimääräistä enemmän. USA:ssa, jossa rodun suosio on tällä hetkellä ennennäkemättömän suuri, on parhaillaankin käynnissä tutkimuksia kyseisen sairauden perinnöllisyysmekanismien selvittämiseksi.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA STRATEGIAT

6.1 VISIO

Yorkshirenterrierin jalostuksessa pyritään siihen, että se myös tulevaisuudessa säilyy rotumääritelmän mukaisena kääpiöterrierinä. Tämä ei kuitenkaan saa tapahtua rodun terveyden kustannuksella. Tavoitteena on ylläpitää rodulle tyypillistä luonnetta sekä muistaa, että yorkshirenterrierin tulee olla toimiva koira niin fyysisesti kuin psyykkisestikin.

Yorkshirenterrierin tärkein käyttötarkoitus on olla seurakoirana nyt ja tulevaisuudessa. Rodussa on kuitenkin potentiaalia erilaisiin harrasteisiin kuten esim. tokoon ja agilityyn.

HYVÄKSYTYN JALOSTUSYHDISTELMÄN VÄHIMMÄISVAATIMUKSET :

Jalostukseen pyritään käyttämään vain yksilöitä, joilla ei ole perinnöllisiä sairauksia tai vikoja ja jotka polveutuvat mahdollisimman terveiksi tunnetuista suvuista.

Erityistä huomiota on kiinnitettävä seuraaviin perinnöllisiin ominaisuuksiin:

- luonne
- koko
- turkin laatu

Lisäksi:

- mikäli koiran on todettu sairastavan aseptista luunekroosia reisiluun päässä (Legg-Perthes), sitä ei saa käyttää jalostukseen.
- mikäli koiran on todettu sairastavan PRA:ta (silmän verkkokalvon surkastuminen) tai sen on todettu olevan PRA:n kantaja, sitä ei saa käyttää jalostukseen.
- mikäli koiralta on leikattu napatyrä, sitä ei pidä käyttää jalostukseen
- mikäli koiran on todettu sairastavan jotain muuta perinnöllistä sairautta, sitä ei saa käyttää jalostukseen
- suunnitellun yhdistelmän yhteenlaskettu patella luksaatio-aste ei saa ylittää 2. Esimerkiksi yhdistelmän toisella osapuolella molemmat polvet 1.aste niin toisen oltava terve.
- Jos koira jättää kahdessa eri yhdistelmässä maksashuntti-jälkeläisen, ei sitä suositella käytettäväksi jalostukseen.

Yleisten suositusten lisäksi edellytetään:

NARTTU:

- siitokseen ei suositella astutushetkellä 15 kuukautta nuorempaa tai 7 vuotta vanhempaa narttua.
- narttu ei saisi olla yli 4-vuotias ensimmäisessä astutuksessaan
- nartun edellisestä pentueesta tulee olla kulunut vähintään 10 kuukautta
- nartulla on oltava vähintään palkinto ”erittäin hyvä” (EH) laatuarvostelussa SKL-FKK:n hyväksymästä koiranäyttelystä
- alle 2-kiloista tai yli 3,5-kiloista narttua ei tule käyttää jalostukseen

UROS:

- siitokseen ei suositella alle 12 kuukauden ikäistä urosta
- siitokseen ei suositella yli 3,1-kiloista urosta
- uroksen on oltava palkittu laatuarvosanalla ”erittäin hyvä” (EH) SKL-FKK:n hyväksymästä koiranäyttelystä
- geenipohjan kaventumisen välttämiseksi pyritään noudattamaan yleistä suositusta, että uroksen jälkeläismäärä kolmen vuoden jaksoissa ei ylitä 5 % vuotuisesta rekisteröintimäärästä

6.2 ROTUYHDISTYKSEN TAVOITTEET

Populaation kokonaistila ja rakenne:

Rodun populaation kokonaistila ja rakenne on kapealla pohjalla. Tehollinen populaatio on pieni ja sukusiitosprosentti korkeahko. Kasvattajat ovat aktiivisia tuomaan uusia koiria ulkomailta useista eri maista. Yhdistys kannustaa myös jatkossa kasvattajia tuomaan uusia linjoja Suomeen ja laajentamaan populaatiota.

Luonne:

Yorkshireterrierin tulee olla valpas, älykäs ja tasapainoinen. Pyritään kiinnittämään huomiota jalostukseen käytettyjen koirien luonteisiin sekä muistuttamaan ulkomuototuomareita kiinnittämään enemmän huomiota arvosteltavien koirien käytökseen.

Käyttöominaisuudet:

Yorkshireterrieri on seurakoira, joka sopii kuitenkin moneen eri aktiviteettiin. Kannustetaan omistajia harrastamaan koiriensa kanssa.

Terveys:

Rodun terveydellinen tilanne on nykytiedon mukaan hyvä. On kuitenkin tehtävä tutkimus terveyden tilastollista arviointia varten. Yhdistys kannustaa koiranomistajia aktiivisesti tutkituttamaan koiriaan.

Ulkomuoto:

Rodussa on hyvin vaihteleva populaatio, mutta Suomessa hyvät yksilöt ovat maailmanlaajuisesti ottaen hyviä. Tavoitteena on säilyttää sopusuhtainen ja rotutyypillinen yorkshireterrieri.

6.3 ROTUYHDISTYKSEN STRATEGIA

Päästäkseen tavoitteisiin, on rotuyhdistyksellä käytössään erilaisia tiedotuskanavia kuten lehti ja internet-sivut. Tarkoitus on jakaa kasvattajille ja harrastajille mahdollisimman paljon konkreettista ja puolueetonta tietoa rodusta ja sen terveystilanteesta. Pentuvälityksen avulla voidaan jakaa tietoa jalostustoimikunnan tavoitteista ja vaatimuksista. Jalostustoimikunta edistää kasvattajien tietotaitoa järjestämällä koulutusta, jalostusneuvontaa ja jalostustarkastuksia. Tärkein tehtävä on kerätä ja jakaa tietoa varsinkin aloitteleville kasvattajille.

6.4 UHAT JA MAHDOLLISUUDET

Populaatio

Vahvuudet: Käyttämätöntä jalostusmateriaalia on.	Heikkoudet: Ollut voimakasta matadorijalostusta, jota on edelleen
Mahdollisuudet: Uuden siitosmateriaalin hankinta on helppoa useista maista.	Uhat: Pentuekoot pienet, mikä hidastaa uusien sukupolvien tuloa. Tämän vuoksi pentueista saadaan vain vähän siitosmateriaalia. Kaksi kasvattajaa edustaa lähes ¾ kaikista pennuista. Jos lopettavat kasvatuksen, kuinka rodun käy?

Luonne:

Vahvuudet: Pääosin luonteet ovat hyviä	Heikkoudet: Arasti käyttäytyviä ja aggressiivisia koiria on ja niitä käytetään jalostukseen
Mahdollisuudet: Luonteiden säilyminen hyvänä todennäköistä, kunhan kasvattajia ja omistajia informoidaan rodun todellisesta luonteesta.	Uhat: Vaarana on, että rodunomainen luonne muuttuu, terrierimäisyys katoaa

Terveys:

Vahvuudet: Pääosin terve rotu.	Heikkoudet: Hampaat (hammaskivi ja hammaspuutokset), hampaiden vaihtuminen
Mahdollisuudet: Terveystilannetta voidaan seurata kyselyillä	Uhat: Patella luksaation, Legg-Perthesin, maksashuntin lisääntyminen rodussa

Rakenne:

Vahvuudet: Hyvät yksilöt ovat Suomessa erinomaisia.	Heikkoudet: Ulkomuodollisesti kanta on erittäin kirjava. Koko ja turkin laatu vaihtelee. Koirien heikot etuosat ja tästä johtuvat puutteet liikkeissä. Luisut lanneosat.
Mahdollisuudet: Hyvän tason säilyttäminen on mahdollista.	Uhat: Kasvattajat eivät tiedosta tai välitä ongelmista.

Rodun markkinapotentiaali:

Vahvuudet: Rodun kysyntä on hyvä	Heikkoudet: Erittäin vaativa turkinhoito. Hauras kääpiökoira, joka ei sovi kaikille
Mahdollisuudet: Yorkshirenterrieri on hyvä kaupunkikoira ja kaupunkiasuminen yleistyy jatkuvasti.	Uhat: Suuri kysyntä johtaa jalostuksellisesti väriiden yksilöiden käyttöön. Pitovaikeudet lisääntyvät.

Yhteenveto:

Vahvuudet: Suhteellisen ongelmaton rotu.	Heikkoudet: Yhdistyksen jäsenistön passiivisuus. Pentueista hyvin pieni osa on jalostustoimikunnan hyväksymiä yhdistelmiä. Vaativa turkinhoito. Hampaat.
Mahdollisuudet: Uusilla kasvattajilla hyvät mahdollisuudet tulla mukaan, populaatio laajenee.	Uhat: Suurin osa jalostusyhdistelmistä tapahtuu jalostustoimikunnan ulkopuolella. Tähän ei vaikutusmahdollisuuksia. Kasvattajien lukumäärä liian pieni. Matadorijalostus.

6.5 VARAUTUMINEN ONGELMIIN

Riski	Syy	Varautuminen	Miten	Toteutuessaan
Pentumäärä putoaa, rodun populaatio kutistuu	Kasvattajamäärä liian pieni	Uusien kasvattajien saaminen rodun pariin	Yhdistys tukee ja opastaa aloittelijoita	Pentumäärät eivät riippuvaisia muutamasta kasvattajasta
Terveysongelmien yllättävä ilmeneminen	Matadorjalostus. Tietämättömyys terveysongelmista	Jalostuspohjan laajentaminen. Tiedon hankkiminen	Urosten liikakäytön rajoittaminen Terveyskyselyt	Laajempi populaatio. Todellinen terveystilastointi> ohjausta jalostukseen
Koon ja turkin laadun ja värien muutos	Väärät jalostusvalinnat	Selvitys yorkkien koosta ja turkin laadusta ja väreistä	Jalostustarkastukset. Jäsenkyselyt	Koko ja turkki rotumäärittelyn mukaiset

6.6. TOIMINTASUUNNITELMA JTO:N TOTEUTTAMISEKSI

Seuraavien vuosien aikana on tarkoitus kartoittaa rodussa esiintyviä sairauksia. Jäsenistölle on tarkoitus lähettää terveystarkastus. Samoin kartoitetaan rodun rotumäärittelyn mukainen yleistilanne erityisesti koon ja turkin laadun suhteen.

7. TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA

Toteutumista seurataan yhdistyksen tekemillä tilastoilla jotka julkaistaan lehdissä ja internetissä.

Vuosi	2007	2008	2009	2010	2011
Toimenpide	Terveystarkastus. Rodun yleisen laadun selvitys jäsenkyselyllä	Valmistellaan jalostustarkastus ohjeet. Tutkimussuositukset terveystarkastuksen perusteella.	Aloitetaan jalostustarkastukset. Aloitetaan kasvattajakoulutus	JTO:n tavoitteiden tarkentaminen.	JTO:n päivitys

8. LIITTEET

Yorkshirerrierin rotumäärittely
 Kuvaus patella luksatiosta
 Kuvaus Legg-Perthesistä

Kuvaus napatyträstä

Kuvaus kivesvikaisuudesta

Lähteet edellisiin: Birgitta Wikström: Koiran sairaudet (1993) ja ELL Ulla Eskelisen luento.

9. Tilastojen lähdetiedot: Koiranet jalostustietokanta

YORKSHIRE TERRIERI
(YORKSHIRE TERRIER)
Alkuperämaa: Iso-Britannia

FCI:n 28 11.2003 hyväksymän rotumääritelmän mukainen käännös, jonka SKL-FKK:n hallitus hyväksyi 23.1.2005

KÄYTTÖTARKOITUS: Kääpiöterrieri

FCI:n LUOKITUS: Ryhmä 3 terrierit, alaryhmä 4 kääpiöterrierit; käyttökoetulosta ei vaadita.

YLEISVAIKUTELMA: Pitkäkarvainen; karvapeite laskeutuu täysin suorana ja sileänä rungon kummallekin puolelle; jakaus alkaa kirsusta ja jatkuu hännänpäähän Hyvin tiivisrakenteinen ja huoliteltu, hyvin ryhdikäs ja itsetietoinen. Kokonaisuudessaan elinvoimainen ja rungoltaan sopusuhtainen.

KÄYTTÄYTYMINEN/LUONNE: Valpas ja älykäs kääpiöterrieri. Vilkas ja tasapainoinen **PAA**

KALLO-OSA: Melko pieni ja litteä, ei liian korostunut eikä pyöreä.

KIRSU: Musta

KUONO-OSA: Ei liian pitkä.

HAMPAAT JA PARENTA: Täydellinen, säännöllinen ja täysihampainen leikkaava parenta, ts. alaleuan etuhampaat koskettavat kevyesti yläleuan etuhampaiden takapintaa. Hampaat ovat oikea-asentoiset ja tasaisessa rivissä.

SILMÄT: Keskikokoiset, tummat ja säkenöivät, eivät ulkonevat Ilme on terävä ja älykäs. Katse on suoraan eteenpäin. Silmäluomien reunat ovat tummat.

KORVAT: Pienet, V-muotoiset ja pystyt, eivät liian kaukana toisistaan Korvat ovat lyhytkarvaiset, väriltään hyvin syvän ja täyteläisen kullanuskeat (tan).

KAULA: Riittävän pitkä.

RUNKO: Tiivis

SELKÄ: Vaakasuora.

LANNE: Tiivis.

KYLKILUUT: Kohtalaisen kaareutuneet.

HÄNTÄ: Yleensä typistetty. (Huom. Suomessa typistyskielto.)

Typistetty: Keskipitkä ja runsaskarvainen; karvapeitteen väri on etenkin hännän päässä tummemman sininen kuin rungossa: nousee hieman selkälínjan yläpuolelle.

Typistämätön: Runsaskarvainen; karvapeitteen väri on etenkin hännän päässä tummemman sininen kuin rungossa: nousee hieman selkälínjan yläpuolelle.

Häntä on mahdollisimman suora ja pituudeltaan suhteessa koiran kokoon.

RAAJAT :

ETURAAJAT

YORKSHIRENTERRIERI ry
JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA

25(28)

YLEISVAIKUTELMA: Eturaajat ovat suorat. Raajoja peittää runsas, väriltään täyteläinen kullanvärinen (tan) karvapeite, joka on muutamaa astetta vaaleampi karvan kärjestä kuin juuresta. Kullan väri ei ulotu kyynärpäiden yläpuolelle.

LAVAT: Viistot.

KÄPÄLÄT: Pyöreät. Kynnet mustat.

TAKARAAJAT

YLEISVAIKUTELMA: Takaraajat ovat takaa katsottuna täysin suorat, polvikulmaus on kohtuullinen. Raajoja peittää runsas, väriltään täyteläisen kullanvärinen (tan) karvapeite, joka on muutamaa astetta vaaleampi karvan kärjestä kuin juuresta. Kullan väri ei ulotu polvien yläpuolelle.

KÄPÄLÄT: Kuten etukäpälät.

LIIKKEET:

Vapaat ja tehokkaat; etu- ja takaliikkeet ovat yhdensuuntaiset selkälinjan pysyessä vaakasuorana.

KARVAPEITE

KARVA: Rungossa karva on kohtalaisen pitkää, täysin suoraa (ei laineikasta) ja kiiltävää.

Karvanlaatu on hieno ja silkkinen, ei villava. Päässä karva on pitkää, väriltään täyteläisen kullanvärinen (tan); tummempaa pään sivuilla, korvien juuressa ja kuonossa, jossa se on erityisen pitkää. Pään kullan värin ei saa ulottua niskaan, eikä sen seassa saa olla nokisia eikä tummia karvoja.

VÄRI: Tumma teräksensininen (ei hopeansininen) niskakyhmystä hännänpäähän eikä siihen saa koskaan sekoittua kultanruskeita, pronssinvärisiä tai tummia karvoja. Rinnassa karvan väri on täyteläisen heleä kulta. Kaikki kultanväriset karvat ovat tummempia juuresta kuin keskeltä sävyttyen vielä vaaleampiin karvankärkiin.

PAINO: Paino enintään 3,1 kg.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen. Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen ovat hylkääviä virheitä.

HUOM: Uroksilla tulee olla kaksi normaalin tuntuista kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

Patella luksaatio

Polvilumpion sijoiltaan meno voi olla joko hankittua tai perinnöllistä. Synnynnäinen virheellinen polvilumpio voidaan havaita joissain tapauksissa jo noin kuuden viikon iässä. Normaalisti polvitarkastus tehdään täysikasvuiselle koiralle. Piilevät perinnölliset tai hankitut luksaatiot ovat yleensä vanhempien koirien ongelma.

Polvilumpion sijoiltaan menon oletetaan periytyvän polygeenisesti ja resessiivisesti. Periytymisen aiheuttaa siis useampi geeni ja sairaus tulee esiin vain, jos koira saa molemmilta vanhemmilta sairaudelle altistavia perintötekijöitä.

Patella luksaation asteet

Aste 1

Polvinivel on lähes normaali. Patellaa voidaan liikutella helpommin kuin normaalisti ja se saadaan käsittelemällä luksoitumaan, samalla kun jalkaa ojennetaan ja koukistetaan. Lumpio luksoituu ajoittain, mutta palaa itse paikoilleen. Tyypillistä on, että koira jättää joskus sairaalla jalalla muutaman askeleen väliin. Sääriluu on lievästi kiertynyt.

Aste 2

Patella on tavallisesti paikoillaan. Se kuitenkin luksoituu jalkaa koukistettaessa tai kierrettäessä ja pysyy pois kunnes se autetaan takaisin paikoilleen joko käsin painamalla tai jalkaa oikaisemalla. Reisiluun ja polvilumpion välinen nivel saattaa nitistä. Sääriluu voi olla kiertynyt jopa 30 astetta.

Aste 3

Polvilumpio on suurimman osan ajasta poissa paikoiltaan. Patella saadaan takaisin uraansa jalkaa oikaisemalla ja kädellä painamalla. Sääriluu on kiertynyt 30-60 astetta.

Aste 4

Patella on jatkuvasti poissa paikoiltaan, eikä sitä saada pysymään telaurassa ilman leikkausta.

Legg-Perthes

Legg-Perthes on erityisesti pienillä roduilla esiintyvä reisiluunpään sekä nivelruston rakenteen turmeleva sairaus. Ensimmäiset oireet voivat ilmaantua noin neljän kuukauden iästä alkaen.

Tyypillisiä oireita ovat sairaan puolen jalan "kannatteleminen" ts. koira ei varaa painoaan jalalle joka askeleella, liikkumishaluttomuus etenkin portaissa sekä jäykkyys ylösnousun jälkeen. Oireet yleensä pahenevat rasituksen jälkeen. Jos lonkka on mennyt sijoiltaan, ei koira pysty liikuttamaan jalkaansa eikä yleensä anna kipujen vuoksi koskea siihen.

Legg-Perthes todennetaan röntgenkuvauksessa.

Legg-perthestä voidaan hoitaa poistamalla vaurioitunut reisiluun pää. Tällaisesta operaatiosta ei ole havaittu olevan juurikaan haittaa pienille ja kevyille kääpiökoirille.

Legg-Perthes on perinnöllinen sairaus minkä laajenemista on estettävä oikeilla jalostusvalinnoilla.

NAPATYRÄ

Napatyrä on lähes aina synnynnäinen tai syntymän yhteydessä aiheutettu/aiheutunut vika..

Kohdussa kasvava pentu saa ravinteita istukan ja sikiön välissä olevan napanuoran kautta ja samalla kuona-aineet poistuvat takaisin istukkaan. Yleensä napaverisuonet kutistuvat ja naparengas sulkeutuu melko pian syntymän jälkeen.

Jos jostain syystä napa-aukon sulkeutuminen epäonnistuu tai estyy, jää vatsaontelon seinämään reikä. Kun navan alue paranee ja pentu kasvaa työntyy napa-aukosta rasvakudosta tai vatsakalvoa, jolloin navan alue pullistuu tyräksi. Yleisin tyrä on kuitenkin ns. ”sulkeutunut tyrä”, joka syntyy kun heti syntymän jälkeen napa-aukosta valahtaa hieman rasvakudosta, mutta naparengas sulkeutuu kuitenkin normaalisti. Tyrän koko vaihtelee, mutta yleensä se on pieni pehmeä pullistuma. Pieni pullistuma ei haittaa pentua, eikä se yleensä kasva pennun kasvaessa. Isojen tyrien hoitona on leikkaus.

Tutkimuksissa napatyrä on todettu resessiiviseksi ja polygeeniseksi viaksi. Joillakin roduilla (mm. kääpiökoirilla) napatyrä on yleisempää. Napatyrän perinnöllisyydestä johtuen sellaista koiraa, jolta on napatyrä leikattu, ei pidä käyttää jalostukseen.

Kivesviat

Kivesvika eli kryptorkismi on sairaus, jossa uroksen toinen tai molemmat kivekset ovat jääneet laskeutumatta kivespussiin tai ne eivät pysyvästi ole oikealla paikallaan.

YORKSHIRENTERRIERI ry

JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMA

28(28)

Kivesvicioiksi on laskettava kaikki ne muutokset, jotka poikkeavat normaalista kiveksisyydestä. Lievänä häiriönä on myös pidettävä sitä, että kivesten laskeutuminen viivästyy ja tapahtuu vasta puolivuotiailla tai sitä vanhemmilla uroksilla.

Kivesvikaa todetaan selvästi muita enemmän joissakin yksittäisissä roduissa (esim. whippet, chihuahua, eräät muut kääpiökoirat). Yleisesti sen on todettu esiintyvän enemmän tietyissä koirasuvuissa. Taudin epäiltiin aikaisemmin periytyvän resessiivisesti, mutta nykyinen teoria kallistuu polygeenisen periytymistavan kannalle.

Kivesvika periytyy sekä urosten että narttujen kautta, vaikka vika voi tulla esiin vain uroksella. Uros, jonka molemmat kivekset ovat vatsaontelossa, on steriili, mutta yhden normaalin kiveksen omistaja on yleensä lisääntymiskykyinen.

Kivesvikaisuutta on estettävä oikeilla jalostusvalinnoilla.

Maksashuntti

Veren osittainen ohivirtaus maksassa, jolloin kuona-aineet eivät poistu elimistöstä kunnolla.

Maksashuntin periytyvyydestä on erilaisia mielipiteitä, kuitenkin sen yleisyys kulkee suvuittain, mikä on syytä huomioida jalostusvalinnoissa.